

ШКОЛСКИ ЛИСТ.

„Школски Лист“ излази једанпут у месецу. Предплата је за целу годину 1 ф. 50 новчића, а за Србију 4 динара. Учитељи са малом платом, као и богослови и приправници, добијају лист у пола цене. Дописи и предплата шаљу се: Уредништву „Школског Листа“ у Сомбору.

Бр. 5.

У Сомбору, 15. Маја 1888.

Год. XX.

ПРЕДСТАВКА

СРПСКОГ НАРОДНО-ЦРКВЕНОГ ШКОЛСКОГ САВЕТА.

Поднешена земаљ. сабору краљевина

ХРВАТСКЕ и СЛАВОНИЈЕ

у погледу ревизије постојећег земаљског школског закона.

Ш. С. Бр. 61.

ex. 1888.

Високи Саборе !

а погледом на предстојећу ревизију земаљско-школског закона обустроју пучких школа и препарандија за пучко учитељство у краљевинама Хрватској и Славонији од 14. Октобра 1874. и крајишког закона о настави у народним школама од 8. Јунија 1871. која ће се на сабору краљевина Хрватске и Славоније скорим предузети, овај Српски Народни Црквено-Школски Савет као главна управа српских народних школа у оцегу митрополије карловачке, сматра за своју дужност поново подићи глас свој у корист вероисповедних српских народних школа у Хрватској и Славонији, које су услед поменутога закона, у оне пучке школе преобраћене, и понављајући представке, молбе и жалбе у овом предмету од 1874. до 1879. године и доцније високој земаљској влади и Високом Сабору, као и молбе и жалбе постојавшој крајишкој земаљској управној области од 1871. год. амо поднешене, али до сада на жалост неиспуњене и неуважене — слободан је следећу понизну представку Високом Сабору поднети:

За вероисповедне српске народне школе у оцегу митрополије карловачке постоји од српског народног црквеног сабора 1871. године донешена и од Његовог Царског и Апост. краљевског Величанства Премилоствивог краља нашег превишњим решењем од 6. Априла и 2. Јулија 1872. године истврђена „Уредба за српске народне школе.“

Уредба ова која је потекла из народно црквене самоуправе основане како на стародавним краљевским повластицама српском народу премилоствиво дарованима, тако и на фундаменталним земаљским законима има пуноправну важност и за вероисповедне српске народне школе у краљевинама Хрватској и Славонији.

Године 1874. донешен је закон обустроју пучких школа и препарандија за пучко учитељство у краљевинама Хрватској и Славонији.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

И ако су и до тога закона вероисповедне српске народне школе у овим краљевинама постојале, и своје законима утврђено, автономно устројство имале; и ако је српском народу автономија у школским стварима и најновијим земаљским законима призната била; ипак закон од 14. листопада 1874. није имао никака обзира на то, вековима освештано право српског народа, него је напротив поставио таква одређења, која су скоро све вероисповедне српске народне школе у Хрватској и Славонији лишила вероисповедног карактера и у опће пучке школе претворила, и која су управо немогућим учинила опстанак и развитак вероисповедних српских народних школа у тим земљама.

Многа одређења закона тога служила су на очевидну пронаст српских народних школа. Тако је оно у §. 24. истога закона, по коме свако место, где има бар 40 школу полазити обавезне деце, мора имати опћу пучку школу и оно у §. §. 26. и 27. по којему места од најмање 3.000 душа морају имати опћу пучку школу са четири одељена разреда. Очевидно је, да кад политичне општине, у којима православни Срби сами или у већем броју станују, морају издржавати опћу пучку школу, не могу у исто време издржавати својих вероисповедних школа, јер би то издржавање скопчано било са двоструким по народ веома несносним теретом.

Признати се мора, да државна власт има право и дужност старати се, да у држави постоје добро уређене народне школе, али отуда још не сљедује потреба, да се народ присиљавати мора на подизање и издржавање опћих пучких школа, ако већ постоје у општинама од старих времена и на историчноме темељу народу омиљене и за њега неопходно нужне вероисповедне школе, које се лако могу удесити тако, да могу одговарати сувременим васпитним потребама државе, у којој тај народ живи.

У овом погледу нека нам је слободно позвати се на законодавство угарско, које је у XXXVIII. законском чланку од 1868. истина установило комуналне школе *али не императивно*, него факултативно за оне само општине, које немају, или неће да држе вероисповедних школа; шта више у томе законодавству потпуно је дозвољено вероисповедима, не само да могу задржати своје досадање школе, него да могу подизати и нове вероисповедне школе а по томе да нису политичне општине обавезане подизати и издржавати комуналну школу, ако у месту томе постоје или се заведу добро уређене и земаљском закону одговарајуће вероисповедне школе.

Томе је напротив закон од 14. листопада 1874. без сваког обзира на постојеће вероисповести и на њихове потребе и оправдане жеље императивно завео нове искуством неопробане и духовним потребама многобројног српског народа ове домовине неодговарајуће *опће пучке школе*, а тиме животну снагу вероисповедних школа у овим земљама сатрпо и могућност опстанка и напредовања њиховог сасвим одузео.

Мислимо да није било нужно а усуђујемо се рећи, да није било ни праведно, за љубав страноземске новости, оборити и уништити стародавну, домаћу, поштовања достојну установу, вероисповедну школу, нити је то требало учинити у домовини нашој, где је, Богу хвала, вероиспо-

ведна свест у народу још жива, свежа и јака, и где су вероисповести вољне не само материјалне жртве приносити, него и моралне напоре подносити зарад унапређења својих вековима осведочених ваљаних школа, које су грађанима ове домовине у опште, а на посе припадницима православне источне цркне као зеница ока нужне биле, и са којима је народ срећан и задовољан био, јер су оне на религиозно и морално васпитање његово благотворно утицале.

Даље поменути угарски школски закон дозвољава политичним општинама, да могу за народне школе одређени прирез и остала beneficia употребљавати на издржавање и потпомагање вероисповедних школа, што се у дотичном месту налазе, према саразмеру броја становништва појединих вероисповести; и благодарећи том важном законском установљењу има и данас у Угарској више од 13 000 вероисповедних школа, које упоредо са комуналним и државним школама напредују. Особито пак напоменути нам ваља да у свима оним крајевима Угарске, — где је закон школски од 1868. у живот уведен, — нема ни једне једине покомунаљене српске народне школе, него су све српске народне школе тамо и данас вероисповедне и стоје под управом автономних православних народно-црквених власти, па и у најмањим црквеним општинама налазе се српске вероисповедне школе у Угарској добијају од политичних општина, или знамениту припомоћ, или баш и цело издржавање, које им по броју становништва припада, дочим је у Хрватској и Славонији, где је пре 14 година више стотина цветајућих српских вероисповедних школа било, које су такођер издржаване из прихода политичне општине, број таквих школа на четири, а у војничкој хрватско-славонској крајини на 9 снао, јер им је свака потпора одречена од оне стране, од које би се по природи највећма ишчекивати могла. И ако сваково несносно стање и на даље остане, скоро ће доћи време, да ће се и последњи остатци српских школа у краљевинама Хрватској и Славонији сбрисати.

Држимо да би баш у том обзиру ваљало, да се у овим краљевинама већа праведљивост указује српском народу, који је усљед закона од 14. листопада 1874. у својој религиозној свести јако узнемирен, у својим правима најосетљивије повређен, и са садашњим опћим пучким школама посве незадовољан.

Нужно је још овде напоменути и то, да су приликом увађања школског закона од 1874. у живот, и од тога времена до данас, од школских и политичних власти народу српском велике неправде чињене. Успротив установљењу закона тог постављане су за учитеље и учитељице у чисто српским и у оним општинама, где су Срби у већини, — особе римокатоличке вере; српске вишеразредне школе у Шиду, Даљу и у другим местима смешане су са грчко-католичком ил римокатоличком школом, и за учитеље најмлађих разреда постављени су људи, који ћирилицу не знају те по томе у њој децу необучавају; у српске покомунаљене школе, уведене су читанке, у којима су поједини па и ћирилицом писани чланци састављени у духу и правцу римокатоличке вероисповести, и противни учењу наше цркве и напоследку у читанкама тима има много таквих изреза, које деца у Срему и у Славонији неразумију, а неки им на саблазан

служити могу; изабрани од српског народног црквеног сабора школски референти за пакрачку и горњокарловачку епархију нису потврђење од високе кр. земаљске владе добили, нити су у своје звање ступити могли: српском народном главном референту школском закраћена је визитација по српским народним школама у вировитичкој жупанији, а архидијезалном школском одбору у Ср. Карловцима забрањено је општење са српско-народним школама у Срему, које су без знања и саслушања прет постављених им нар. црквених законитих власти покомунџене; српска учитељска школа у Пакрацу затворила се, а оној у Горњем Карловцу још до данас прво јавности од стране вис. кр. земаљске владе није признато; напослетку и у само најновије време без знања и саслушања аутономних народно-црквених власти преобраћене су школе српске у Трпињи, Боботи, Борову и у Вуковару у опће пучке школе.

Све ове и овима подобне злоупотребе, које су се од уважања школског закона од 1874. у Хрватској и Славонији, а у војничкој хрватској и славонској крајини још од 1871. догађале, сматрају Срби као повреду своје цркве и њених аутономних права.

Но има још једно врло важно гледиште, са којег је неопходно нужно, да се српским народним школама у Хрватској и Славонији поврати њихов природни вероисповедни карактер, а то је она природна и најтешња свеза, у којој ове школе стоје са православном црквом српском.

У православној цркви код Србаља духовне песме и молитве при јавној служби Божијој свршује свештеник уз сурдњу народа, а у овом послу учитељ народне школе предводи богомољце у храму Божијем. Сав народ под учитељевим вођењем и почињавањем поје или слуша и прати духовне песме а ученици и ученице народних школа живо саучествују при служби Божијој, одговарајући на јектеније и возгласе, читајући молитве, антифоне, псалме и апостол и појући умилно духовне песме под управом својега учитеља или учитељице. Ово појање и читање мора се у народној школи учити и не може се у једном или два седмична часа научити, него се мора дуже времена, кроз цео школски течај у тежетне и свечане дане брижљиво вежбати, да се ваљан успех покаже.

Обучавање младежи у црквеном појању и читању не могу свештеници на себе примити, због својих разноврених послова у цркви и у разгранатој често на више села парохији, него томе читању и појању мора младеж школску учити сам учитељ вероисповедне српске народне школе. (Свршиће се.)

ПОД КАКВИМ БИ УПРАВИТЕЉЕМ МОГЛА ШКОЛА НАЈБОЉЕ НАПРЕДОВАТИ?

(За награду.)

II.

Известан неки посао поверава се човеку, који га добро разуме. Чизму дајемо само чизмару да нам зготови; браву само бравару. Никад обратно нећемо учинити, јер смо на-

пред уверени да нам се жеља не би никад испунила. А то је за то, што један исти човек није за сваки посао односно рад способан. Тако је то и у питању школе и наставе. Данас је већ опште правило, да за учитеља не може свако поднети. Постоји у ту цел извесно законско наређење. Шта више и сама непосредна спрема за учитељство мора имати извесну предходну спрему. Без четир разреда гимназије; три разреда реалке, или четир разреда грађанске школе, не може ни један младић ступити у учитељште. Само са том предспремом ступа у учитељште и ту се за три године усавршава у послу коме се посвећује. У учитељшту стиче сваки себи знање, које ће му као будућем учитељу народне школе и просвете нужно бити. Али и учитељска школа не може му све дати. Од ње ако добије само чврст и постојан темељ! На томе темељу зграда се тек у животу подиже. Да кажемо кратко: за учитеља народне школе узакоњена је извесна спрема. Без те спреме није способан нико да врши рад у школи. Отуд се јасно види, каква недоследност постоји у „Уредби школској“. Док се од учитеља тражи савршено разумевање свога посла, дотле управитељ ни изблизу не мора познавати тај исти посао. Док је за учитеља прописана и узакоњена нужна квалификација, дотле се код управитеља не зна, коликим умним капиталом треба да влада па да с успехом надгледа и управља рад истога. Кратко и најкраће рећи: учитељ ваља да је мајстор свога посла, а онај, који му тај посао надзирава — не мора ништа знати. Како се то слаже?!...

Ми морамо отворено признати нашу тесногрудост. Често и оно, што је као дан јасно — нећемо да видимо. Апелујемо на свест, али та је свест наша у много случајева мрачна. Ми смо јогунасти. Зар не видимо отворено, где себе иронији излажемо? Или зар није то иронија, кад постављамо лајике и незналице, да надзиравају и управљају радом нечијим, о коме ни изблизу појма немају. То је заиста јединствен пример. И зашто баш да наше школство од тога пати? Та за сваки се посао траже и постављају људи способни. Ако не бољи од дотичних радника, али у најгорем случају траже се с једнаком способношћу. Узмимо н. пр. ма коју грану индустрије светске, свугде ћемо наћи потврде нашој тврдњи. Па зашто да наша школа од тога одступа? Зар не би за управитеља школског најспособнији био стручно образован човек? Зар под стручно образованим управитељем не би школа најбоље напредовала? Може ли ко то по-

рећи? Заиста да не може! Па ошто да се брукамо? — Или ће можда ко запитати: па ко су ти стручњаци и — где су нам толики способни управитељи?... Отворимо мало боље очи. Промеримо наше скромно учитељство и — брзо ћемо се разабрати. У нашем учитељству наћемо ми ваљаних снага. У њему ћемо наћи људе, који су сав живот свој посветили искључиво школи и просвети. У њему ћемо наћи вредних посленика у винограду просвете и науке; који непрекидно прате школску књижевност просвећенијих народа; који се теоријом нужног педагошког знања богате а праксом својом стичу себи лепа гласа. Нема сумње дакле да би се из учитељства нашег могли најспособнији управитељи школски постављати. И кад би наше школе до таквих управитеља дошле, очевидно да би им лепше сунце сијнуло: очевидно је да би се под њима школа наша до угледа свога уздигла и настава школска опредељенијег полета добила; очевидно, да би под таким управитељима могла школа и најбоље напредовати и развијати се. — Јер — само такви управитељи кадри би били појмити позив свој; само такви управитељи у стању би били да достојно одговоре дотичном законском наређењу, којим се дужност њихова у главном своди у овоме: „да управљају свима унутарњим одношајима школа; да назе са осталим учитељима, да се школском уредбом прописана настава у означено време и у означеном опсегу предаје; да се у школи одржава добра дисциплина; да са учитељима држе зборове у којима се саветују о свима питањима школским“ итд. А из овога се јасно види, да управитељ не може бити мако. Једино стручно образовано лице позвано је на ту посту. А то је и природно. Управитељ мора педагогију и дидактику у прстима имати. Метод мора кроз познавати. Управитељ мора разуман и искусан бити. Свакој прилици да је вешт брзо се довити. Цео рад свој мора у дослуху са учитељима удешавати. На тај начин нестаће шлендријанства из школства нашег. Све ће ићи одмерено и савесно. Осим тога, управитељ мора и човечности имати. То му је главно својство. У учитељима мора себе поштовати и пазити, ако ће да њега и њи деца и свет поштују и пазе. А у свему би томе могли одговорити једино они, који су сами више година као учитељи у народним школама делали. Дакле отресимо се којекаквих обмана; пођимо једном напред; уклонимо до садање нестручне управитеље од школа наших; поверимо ту велеважну посту људима, који су

јој вични; који знају шта је школа и просвета; који су вољни поради да нам школа до најлепшег угледа дође — а то су наши учитељи народних школа. Њих постављајмо за управитеље школске пак да нас види Бог. Под њима би нам школа најбоље напредовала!!!!.

Како пак да се изведе та установа, изложићемо у идућем завршном чланку

СЕДНИЦА ВИС. СРБ. НАРОДНОГ ШКОЛСКОГ САВЕТА

(држана у Ср. Карловцима 14. Априла 1888.)

Председавао је др. Ника Максимовић подпредседник, а у присуству свију чланова. Најважнији предмет је био читање представке на високи хрватско-славонски земаљски сабор, ради повратка покомунаљених србских нар. школа у Хрватској, Славонији и бившој хрватско-славонској војничкој крајини. — Представку ту по закључку Шк. Савета у прошлој седници од 28. и 29. Марта о. г. саставио је и поднео пристављени главни школски референт. Нацрт представке је после првог читања у главном са одобрењем примљена, а затим су при другом читању неке нуждне измене и допуне учињене и наређено је, да се представка та поднесе што скорије вис хрв.-славонском земаљском сабору, а у исто време да се штампати даде и распошље свима члановима истога сабора и свима уредништвима србских и хрватских листова ради обнародовања.

Осим овог најважнијег предмета решено је у тој седници још неколико предмета од мање важности. Између осталих потврђено је умировљење старог учитеља Сивачког г. Павла Сејтомашког са 300 форинги годишње мировине и на поднесак епарх. шк одбора темишварског наређено је, да се Јозеповачког учитељу Ђорђу Нинчићу изда декрет, а на молбу Јована Чицића учитеља у Ст. Бечеју ради декрета, позван је Е. Шк. Одбор бачки, да све списе односеће се на избор тога учитеља ради потврде избора и издавања декрета, што скорије вис. Шк. Савету поднесе.

В.

Предлог за уредбу

О СРП. НАР. ОСН. ШКОЛАМА У КАРЛОВАЧКОЈ МИТРОПОЛИЈИ.

(Свршетак.)

Г) О учитељима.

§. 53.

У срп. нар. осн. школи могу само они православни Срби

и Српкиње бити учитељи и учитељице, који су свршили српску учитељску школу и онде оспособљени за учитеље.

За учитеље и учитељице могу се поставити и они православни Срби и Српкиње, који су свршили државну учитељску школу, али кад допуне испит, за срп. нар. учитеље на српској учитељској школи.

Иноземци могу се, ако имају прописану способност, поставити за учитеље на срп. нар. школи само с одобрењем земаљске владе.

§. 54.

Који од свршених и за учитеље оспособљених приправника остане после учитељског испита пета година дана без учитељске службе, дужан је поново да полаже практични испит пред учитељским збором срп. учитељске школе.

§. 55.

У случају, да се не нађе испитаних учитеља или учитељица, могу се узети и неиспитани, ако су учили учитељску школу; но ови само за привремене заменике. Ово замеништво може да траје само до краја оне, или по дозволи епарх. школ. власти још и до краја идуће школске године.

§. 56.

Сви они, које ова уредба затече у служби, а немају уредбом прописане способности, имају најдаље за две године дана да положи учитељски испит, у противном случају губе учитељску службу. Изузимају се само они, који више од 20 година непрекидно и на задовољство школ. власти служе.

§. 57.

Учитељи и учитељице постављају се стално.

§. 58.

Учитељи и учитељице дужне су ићи на местне и среске учитељске зборове и окружне учитељске скупштине, па и на прописане учитељске течајеве.

Ближа опредељења о држању ових учитељских конференција, скупштина и стручних течајева одређује, по саслушању стручне анкете Н. Ц. Шк. Савет.

§. 59.

Учитељи и учитељице не могу се занимати пословима, који се не слажу са учитељским звањем и њиховим достојанством.

§ 60.

Сви учитељи и учитељице, имају се у погледу својих дужности држати дисциплинарних прописа.

§. 61.

За успех и напредовање деце, у васпитању као и науци, одговорни су учитељи и управитељи, но имају у том да их потпомажу и родитељи и школски одбори.

§ 62.

Учитељи и учитељице, који по изјави среског и епархијског надзорника узастопце 2 године дана не покажу са својом децом довољног успеха у школи, одређују се од епарх. школ. одбора на поновно полагање учитељског испита, из предмета из којих нису показали довољан успех, па ако га не положи или и после положеног испита не буду кадри да врше са успехом своју дужност, отпуштају се из учитељства као неспособни.

§. 63.

Учитељи и заменици дужни су држати у цркви једну певницу, ако за то већ нема друге које наредбе у месту, уз годишњу награду најмање од 60 фор. Где је један учитељ, има држати десну, а где је више учитеља, одређује местни школски одбор, који ће и којим редом певнице држати.

§. 64

Учитељ не може оставити службу свога места, ни прећи на друго, док се на његово место не нађе заменик.

§. 65

Учитељи и учитељице, који не врше по прописима своје дужности, казне се у смислу дисциплинарних правила и дижу се са звања, и то заменици и заменице по пресуди епархијске власти, а стални учитељи и учитељице само са одобрењем Н. Ц. Шк. Савета.

Искључење учитеља и учитељица од звања због преступа, пријављује се званично свима дотичним властима и обнародује се јавно.

Прочитано и потврђено у седници учитељског збора у Новоме Саду држане 10/22. Јула 1887.

Јован Марић,

перовођа.

Аркадије Варађанин,

председник.

УПУТСТВО ЗА НАСТАВУ У СРБСКОМ ЈЕЗИКУ У ТРЕЋЕМ РАЗРЕДУ НАРОДНЕ ШКОЛЕ.

У трећем разреду народне школе уче се, на основу разговора и на одабраним реченицама, које се тога ради на табли пишу следећи предмети из србске граматике:

I. Просте реченице.

Одмах у почетку школске године научи учитељ ученике овога разреда упознати просте реченице и у њима разликовати подлог и прирок. Затим се посебно посматра подлог (подмет) као именица или лична заменица, а прирок најпре као именица, за тим као придев, и најпосле као глагол.

Код именица уче деца овде распознати именице: особне и опште. Код особних именица разликује се имена људи, градова, гора, река и држава. Код општих упознају се деца особито са именицама мушког, женског и средњег рода, у једнини и множини, и тога ради свака реченица, која се за углед напише на табли и прочита, треба да се пренесе из једнине у множину, а ако је у множини треба да се пренесе у једину. На разлику између збирних и обичних именица и на познавање мислених у трећем разреду се не гледа.

Затим се на задатим примерима упознају деца са придевима, који показују боју, облике, величину, градиво и у опште каквоћу; а то ће најбоље бити, кад учитељ буде читао за сваку поједину ствар каква је она најпре по боји, па онда по облику и напослетку по градиву. Одговоре дечије ваља на табли у потпуној реченици написати и придеве кредом подвући, да би се тим пажња дечија обратила на те речи. И овде сваку реченицу ваља показати у једнини и множини у колико се то може учинити, и упућивати ваља ученике, да својим размишљањем дођу до увиђавности, да се придеви по роду и броју слажу са оним именицима, којима се придодају. Још ваља упознати децу са речима које означају бројеве основне и редне. — После тога упознавати ваља децу са личним заменицама и у zgodим реченицама показати њихово употребљење, у једнини и множини. На реченицама у којих је прирок глагол, брижљиво ваља испитивати децу, шта ко ради и шта се ради? — За прве врсте питања zgodније су просте реченице о радњама људским, које се тога ради на таблу пишу и код сваке се испита најпре за подлог (подмет) и прирок, затим се пита ко ради и шта ради и напослетку каква је реч подлог, каква прирок? Реченице могу бити ове: Ђак учи, ратар оре, косилац коси, жетелац жање, зидар зида, млинар меље, кројач кроји, шваља шије, трговац продаје, ткаља тка, преља преде итд.

Затим се пита, шта животиње раде? — Zгодни одговори пишу се на табли у облику простих реченица н. пр. коњ хрже, голуб гуче, петао кукуриче итд. И овде се поступа са сваком реченицом на исти начин, и особито се пази, да деца упознају речи, које показују радњу. А кад им учитељ каже, да се реч, што показују радњу зове глагол, од тога часа морају деца речи радње тако називати.

На питање шта се ради? одговарају деца у потпуној реченици и те се потпуне реченице пишу на табли и предузима се разговор о свакој дотичној реченици и то све радити може у србским народним школама не само на србском језику, него затим и на мађарском језику ради нуждога у овом вештбања.

Пошто се деца добро науче распознавати глаголе, покаже им се на zgodним примерима, да радња бива или у садашњости, или у прошлости, или у будућности и уче се мењати глаголе у та три главна времена, а у сваком времену у оба броја и сва три лица; за познавање садашњег времена пита учитељ шта ко ради?

Напоследку учитељ ће казивати деци правила пристојности и доброга владања, која су њима већ отпре позната, а чим које правило каже, написаће на табли и покрај њега ставиће знак звања (!) н. пр. Говори истину! Чини добро! Бој се Бога! — Како једну такову реченицу учитељ напише, подвући ће глагол, па ће онда питати децу: шта се ту заповеда? заповеда се: „Говори“, „чини“, „бој се“. — Шта показује та реч? Та реч показује радњу али се ту заповеда, то је заповедни начин, али то је само за једног, а како се заповеда многој или свој деци заједно? (Говорите истину! Чините добро! Слажите се! Поштујте родитеље итд.)

(Наставиће се.)

НОШЕЊЕ ВРБИЦЕ У СЕНТ-АНДРИЈИ.

У Сент-Андрији постоји давнашњи обичај, да се на најсвечанији начин на Лазареву суботу у очи Цвети врбица носи, па с тога сам за вредно нашао, да тај обичај у вашем „Школском Листу“ обзнаним, како би се ова лена црквено-народна и дечија светковина свуда завела и одомаћила.

Прво у $\frac{1}{2}$ 1 сах. по подне звони у сабор. цркви у велико звоно први и други пут док се деца и народ не искупи, а у 1 сахат звони се у свима црквама, и из саборне цркве полази литија појући тропар „Общее воскресеніе“ и идемо према предграђу Збегу на беловодски поток где има леп простор, и ту поседа народ на зелену траву, док звонари не наберу врбицу. — Гледајући овај дивни и бајни предео, представио би човек себи, да је у китњастом Срему где су нам најлепши исторични споменици, наши Фрушкогорски манастири.

Од старине је обичај приликом овом изнети проста јела и доброг вина, и ту се у слободној природи мало позабавити подкрепити, а међутим младеж, машући врбицом, честита један другом светковину, а старији наслађује се гледајући веселу своју младеж како у светковини овој радостно ужива. Приликом ове светковине бива и здравица. Прво се наздрави високопресев владици Арсенију и одноје се архијерејско „Многаја љета“, а после се наздрави председнику општине, свештенству и осталим члановима општине. Певци и сва младеж овом приликом поју кондак „На престолѣ на небесѣ“, који се овде не поји 6. гласом као обично. За ову песму, певали су стари Сент-Андрејци давну мелодију, која би се врло

згодно дала у ноте ставити, па сам уверен, да би се и по другим местима, ова црквена песма на овај начин појала.

Пошто учитељ стави у ред децу и осталу младеж, у 3 сах. одпочну наново звонити сва звона у свима црквама и литија на челу свог свештенства појући кондак празника враћа се главном улицом преко пијаце и поред школе у двор епископски и пролазећи дворске собе ту нас дочека наш општељубљени г. Епископ, ми бацајући пред њега гранчице и цвеће целивајући му десницу, он нам свима удељује св архијерејски благослов, а пролазећи кроз двор, вратимо се онет у саборну цркву, где нам свештеник са амвона да благослов и одпуст. После овога следује велико вечерње, и тако се ова свечаност овде сваке године на овај начин обавља. То је тако још од наших предака наслеђено, па се и данас тог обичаја народ са великим пијететом држи.

Још ми је напоследку и то споменути, да се осим Србаља овој светковини нашој придруже и иновјерци, па и они заједно с нама иду с литијом до цркве, и у цркви сваки баш оне гранчице које собом доносе.

У Сент-Андреји месеца Априла 1888. године.

Петар Беричић,
учитељ.

✠
БОРЪЕ НИКОЛИЋ,
умировљени учитељ-сенћански.

Умрло је 27. апр. о. г. у 78 години живота свог.

Покојник је 32 године године делао на мучном путу позива учитељског у Сенти, где је за то време стекао уважања у васцелог грађанства сенћанског, а све са необичног труда у школи и примерног друштвеног и породичног живота.

Политична општина сенћанска, достојно уваживши рад покојников, одредила му је била пре 24 године годишњу мировину од 400 фор., коју је покојник све до смрти уживао.

Као отац седам кћери и једног сина, дочекао је лепу радост у животу свом, јер је сву децу своју видео на пут изведену и удомљену, и дочекао леп број унучади и праунучади, што ретко родитељу ком, а особито учитељу, така срећа у део пада. Црквена општина и српска читаоница сенћанска положила је на самртни одар покојников дивне венце у знак признања, прва ревном, многогодишњем врховном тотору, а друга бившем врлом председнику свом.

Вечна му била успомена!

— Ћ.

СПОМЕНИК УЧИТЕЉУ.

Честити Срби грађани Чаковачки подигли су ден мраморни споменик на гробу свог вретног и отличног учитеља покојног Лазара Илијевића. Споменик је освећен на Лазареву суботу, које га је дана и шестонедељни парастос држан покојнику у цркви Чаковачкој. Ово је ваљда први пример у народу нашем, да обштина подиже споменик свом ваљаном учитељу. Нека је слава дакле тој честитој обштини, која уме ценити достојно заслуге свог ваљаног и отличног учитеља.

Управа учитељске школе добила је на ову тужну светковину од приређивача позив следећег садржаја :

„Своме заслужном учитељу

ЛАЗИ ИЛИЈЕВИЋУ

подижемо ¹⁶/₂₅. Априла 1888. (на лазареву суботу)

НАДГРОБНИ СПОМЕНИК,

и позивамо Вас овим учтиво, да Вашом личношћу, при овој тужној свечаности учествујете.

Скуп је у дворани овдашње срп. прав. општине у 9¹/₂ сахала пре подне, од куда ће ду се учасници у цркву одати, где ће се пре освећења споменика, врсног покојнику

ШЕСТОНЕДЕЉНИ ПАРАСТОС одржати.

Чаково, 12/24. Апр. 1888.

Срби, грађани Чаковачки.

✠ ДРАГИЊА СЕДЛАРОВА,

српска народна учитељица.

Немила смрт, која је небројено младих живота — која би народу нашем од користи могли бити — уништила, покосила је пре кратког времена опет једну младу снагу, честиту учитељицу старо-шовску, Драгињу Седлареву.

Покојница је престала живети у своје најбољем добу у 22. години живота од сушице, која се на њој недавно показала, те није нико ни мислио, да ће је тако брзо с овога света нестати.

Драгиња Седларова родила се у Вршцу 1866 вишу дев. школу похађала је у Панчеву а свршила је српску учит. школу у Сомбору 1884. и после неког времена времена постаде учитељица у Ст. Шоови, где се због доста малене плате борила са оскудицом, а овоме придође и болест која ју је ето и у хладни гроб одправила. Овде је учитељевала две године и није никада клонула духом, него је вршила своју дужност до пред саму јој смрт на неколико дана, а потоме леже у кревет из кога се није више ни дигла; испустивши своју млађану душу на велики петак по подне у наручју уцељене удове мајке и неутешне старије сестре, које су јој се радовале као озебао сунцу а пазиле као зеницу ока свога. Та она им је била нада и утеха.

Но глас, да је Драгиња Седларова престала живети, похитао сам и сам да јој последњу почаст одам. Спровод је био на вел. суботу после подне толико велик, да се јасно видело, да је покојница била уважена и поштована. Осим школске младежи, слегло се цело становништво места, а било је доста и страних особито женских а присуствоваху и немачки учитељи из Нови Шова. Међу венцима на самртном одру лежао је од свежег цвећа сплетен венац, кога су силеле и на ковчег положиле покојничине ученице.

При спроводу чинодјествоваху осим местног, младог, честитог пароха преч. г. Милана Срданова још и велечасни г. Петар Григоријевић врли парох деспот-сентивански и преч. г. Љубомир Каћански уважени парох кулпински који и онако већ од силних дужности, којих свештеници велике имају и сувише не пожалише труда, него дођоше и својом присутношћу и чинодјествовањем спровод увеличаше, на чему нека им је лепа хвала изречена. По свршеном опелу ступи на среду г. Јован Петровић, учитељ старо-шовски, те у кратком али језгровитом и прикладном говору опише живот честите покојнице и напоследку како у име целог становништва, тако у име ученица и у име своје опростио се од ње.

Не могу пропустити, а да не наведем, да је на заузимање местног пароха и учитеља тамошња црквена општина и поред свога иначе слабог материјалног стања учинила знатне олакшице при погребу, што је доста племенито и служи на част како г. г. заузимачима тако и честитој срп. црквеној општини.

А млађаној души добре учитељице Драгиње Седларове нека свевишњи подари рајско насеље!

А. Р. П.

Збор професорски српске велике гимназије у Срем. Карловцима јавља свима сродницима и пријатељима жалосну вест да је наш незаборављени

ЈОВАН ПАНТЕЛИЋ,

умир. директор и патрон гимназије карловачке, витез ордена Франје Јосифа синоћ 29. Априла (11. Маја) 1888. у 10 сати у вече у 76. години живота свога напрасно преминуо.

Тело многогодишњег и заслужног трудбеника опојано је сутра дан 30. Априла (12. Маја) пре подне у 10 сати у овдашњој саборној цркви, а за тим материјем предано. **Вечна му памет!**

У Карловцима 29. Априла 1888.

Збор професорски српске вел. гимназије у Ср. Карловцима.

Дописи.

Каменница, 8. Априла 1888.

Прослава тридесетогодишњица, учитељовања каменичког учитеља Николе Бугарског, одржана на св. Тријерарха 1888.

Сретна и престретна је она општина, која задобије човека неуморно трудећег да стече општу наклоност, поштовање и неизмерно поверење.

Може ли се замислити сретније општине него оне, која има савестног и трудољубивог учитеља поверавајући му свесрдно своју децу на образовање... Тај добар учитељ није само школској деци учитељ, него је и општи учитељ у свакоме погледу; јер учитељ и становници јесу у најтењем одношају: он дели са својим суграђанима и добра и зла; он је будилац народне свести и носилац народног напретка.

Добар учитељ је општине: отац и мајка, јер мири завађену браћу и упливише на њих, да у братинској слози живе. Многе и премноге су наметнуте обвезе учитељу, да у својој општини врши. Он није само наставник и васпитатељ младежи, него је и баштован, пчелар, црквени појац, гимнастичар и разборити саветник својих суграђана.

Овака огромна задаћа, која је учитељу намењена да врши, доиста је превелика; а уз то, када се и та околност напомене, да су учитељи са божијим благословом обично обдарени оцеви са многим децом, као што је случај и код учитеља бабе Николе Бугарског са једанајсторо живих, па ипак у његовој четдесетој години навек чео и весео: Хвалећи Бога својим милозвучним вештим појањем растеривајући мутне облаке са чела, а уливајући себи и народу своме у душу побожност скромност и задовољство... Има ли дакле блага са којим би се могао тај учитељски неописани труд сходно наградити?... Ја велим да нема!

Па ипак учитељ из превелике скромности вели: да има награде коју само од својих општинара очекива, а то је: *достојно поштовање и уважање* и више ништа!

Срећа и Бог! Свестни каменичани знадоше уважити тридесетогодишњи рад учитеља свог, ставивши у јавност своје признање, позвавши све пријатеље и познанике јубилара: да на дан св. тријерарха заједно прославе.

Свестни каменичани показаше тиме пример својој осталој браћи, да и она незаборавља своме заслужноме учитељу у своје време достојну пошту одати; јер тиме ће себе у свету као свестни људи препоручити, а слављенима ће општим признањем тим одушевљавати, да и под старост своју не клоне, него да истраје својим започетим радом, за општи бољитак и напредак.

Ваља ми напоменути покретаче ове прославе, који су међусобно из сопственог побуђења „приређивачки одбор“ склопили. Ови свестни покретачи који служе својој целој општини на дику и понос јесу г. г. Андрија Марић, Лазар Ранин, Милан Савић, Аца Урбшевић, Ђока Николић, Стипа Ракоцан и Илија Мухвић.

* * *

У очи св. тријерарха — дана прославе, ујурбао се овај приређивачки одбор по свем селу, да још једном лично свакоме наговести: „да је сутра жељно очекивани дан тридесетогодишње прославе учитеља бабе“. На лицу ових приређивача приметила се, особита радост и одушевљење.

Учитељева је кућа пуна била то вече људи, жена и деце; честитају му сутрашњи дан из свег срца, како који зна и предају му своје свесрдне дарове.... А учитељ изненађен превеликом чашћу том.... плаче, не зна шта да одговори.... не зна како да се захвали!

Осване и жељени дан, дан св. тријерарха, дан тридесетогодишње прославе учитељевања и петдесетогодишњи рођен дан бабин; а мали писмоноша поранио је да подели по селу надохлу пошту, коме једно а коме и два писма; али баби донела је пошта пуну торбу писама са стране од познатих и непознатих пријатеља са леним честиткама и жељама.

У 9¹/₂ сати зазвони звоно на службу Божију, а учитељеви мали и велики ђаци у порти се скупише. Људи и жене врвише у цркву да се Богу топлим молитвом заблагодаре, за бабино одржано здравље.

Из цркве упутило се мало и велико учитељевој кући да му честитају. Одрасли момци, бивши ђаци изљубише му руке и пожелише му дуг живот и здравље.

Учитељица римокатоличке деце, госпођица Чордашева нехтеде пропустити а да при овој свечаности са својом одабраном школском децом свога остарелог колегу не посети, те поздрављајући она јубилара, тако и једна од присутних деце, у кратко са језгровитим речима, уручи му лепу киту цвећа.

Заједнички обед у најлепшим весељу је текао а особито пак наслађиваху се гости са прочитаним многим брзојавима из разних места а нарочито пак са честитком учитеља пећиначког у стиховима. В. Ц.

Мостар, 13. Априла 1888.

„Како се уважава српски народни учитељ“.

Априла 10. одпутовала је из Моотара мала депутација у Беч Његовом Величанству цару са том намјером, да захвали премилостивом монарху што је превишњом милости, опростило нашу православну цркву „грчког господства“ а предало га у српске руке, будућем митрополиту херцеговачко-захолмском и Екзарху горње Мизије, Високопречастном госп. Леонтију Радуловићу, бившем архимандриту мостарском а дичном и племенитом сину своје отаџбине.

До данас прође 112 година, како архинастирска митра не украси српске главе а данас ево, нека је хвала, Богу дочекасмо и то.

Мала ова депутација састоји се из три врена и заслужна човјека г. г. Мијата Радовића председника срп. прав. општине Димитрија Билића подпредседника и Николе Љ. Мештровића срп. нар. учитеља и управитеља срп. православних народних школа, које је општина изабрала да буду народни заступници цијеле кршине и миле нам војводине св. Саве.

Велика је ово почаст за једног српског народног учитеља, али у том погледу нека је слава таковој свесној и увиђавној општини, која своје учитеље и њихове заслуге и труде, оваком племенитом и вјечитом наградом одликује.

Дао би милостиви Бог, да се све наше српске општине угледају на овакав лијеп пример наше дичне мостарске општине, а и сви учитељи, да својим трудом и радом и својим примерним владањем заслуже овако поштовање и отликовање.

Нашем пак дичном и врлом учитељу г. Николи Љ. Мештровићу из свега срца желимо: Да га свемогући Бог, још много и дуго здрава и кри-

јенка а у свом раду истрајна и напредна поживи, да нам се у будуће такови узор учитељи хиљаде и да не буде по оној старој изреци, која вели: Српски дани све су блеђи, а јунаци све то ређи.“

Слава српској општини мостарској!

Мостар 11. Априла 1888.

П. Ј. Ш. срп. нар. учитељ.

ШКОЛСКЕ ВЕСТИ.

Испити за учитељско оспособљење. У српској учитељској школи Сомборској устмени испити за оспособљење свршавајућих учитељских кандидата држаће се 20. 21. 22. и 23. Јунија, и то сваки дан пре и после подне. Овима ће претходити писмени испити из српског језика, математике и из мађарског језика, и то она прва два држаће се 6. и 7. Јунија пре подне.

На Петров дан завршиће се школска година у истом заводу.

Старање за школу. На предлог српске црквене општине у В. Кикинди тамошња варошка општина, осим своте коју на издржавање српских вероисповедних школа прилаже, одредила је још 4512 ф. годишње за издржавање четири паралелна нова разреда и 800 ф. једанпут за свагда на набавку намештаја и учила за исте разреда. Иста је општина снабдела српске народне школе своје са потребним училима, лепом библиотеком и физикалним кабинетом, који би могао подмирити потребе не само виших народних него и средњих школа. Такође је и школски врт у В. Кикинди у врло добром стању и може за узор служити осталим школским вртovima нашим.

Учитељске школе у Хрватској и Славонији. Године 1887/8. било је у Хрватској и Славонији 4 учитељске школе, од ових су две земаљске у Загребу и у Петрињи, једна вероисповедна женска препарандија код милосрдница у Загребу с правом јавности, и једна православна српска учит. школа у Г. Карловцу без тога права. У државној учитељској школи у Загребу било је 1886/7. год. уписано 104 ученика а остало је на свршетку године 98. — У жен. препарандији код милосрдница у Загребу било је 92 ученице. У Петрињској препарандији било је у почетку 84 приправника а на свршетку 72. — Приправници и приправнице у ова три завода понајвише су рим. вере. Православних приправника у држ. учитељској школи у Загребу било је 9; у женској препарандији 7; а у Петрињској 19. У све три било их је 35. На државну учит. школу у Загребу троши се годишње: 11,140 ф. а на вештбаонице 5,710 ф. на кр. учитељску школу у Петрињи троши се: 10,050 ф. а на њену вештбаоницу 3,600 фор. — За учитељство оспособљени су 1886/7. године у Загребу 27 кандидата и 31 кандидаткиња. — Три кандидаткиње оспособљене су за забавиље. У Петрињи оспособљено је 28 приправничких кандидата за учитељство.

Избори учитеља. Даринка Ковачевићева учитељица у Модошу изабрана је за учитељицу у Мокрину, Даринка Берићева учитељица у Д. Сент-Ивану изабрана је за учитељицу у Мохолу.

Наименовања. Емил Каракашевић привр. учитељ у Обрежу наименован је за правога учитеља у истоме месту Марко Суботић и Григорије

Војновић наименовани су за учитеље у Вуковару. Госпођа Јелена Војновићка наименована је за учитељицу у Вуковару. Никола Јовановић испитани учитељ наименован је за правог учитеља у Петровци. Христина Бузаџићева наименована је за праву учитељицу у Шиду. Никола Јанковић досадашњи учитељ у Миклушевци наименован је за привр. учитеља Бачинци, Станко Петровић привр. учитељ у Рачи наименован је за правог учитеља у истом месту. Госпођица Јулијана Милашиновићева испитана србско-народна учитељица родом из Сомбора, пристављена је за учитељицу у Сеожерину.

Некролог.

Атанасије Мејић протопресвитер пакрачке епархије и посланик на сабору троједне краљевине, негдашњи професор богословије пакрачке, који је 1858: године држао предавања из педагогије, дидактике и методике на шестнедељном практичном течају за србске народне учитеље у Пакрацу, преминуо је у месецу Априлу ове године. Покојник је примеран свештеник, љубитељ школе и као такав одликован је био златним крстом за заслуге.

Алексије Јосић парох старо бечејски и местни школски управитељ свију србских народних школа у истом месту преселио се у вечност на Цвети 17. Априла о. г. у 66. живота години. Србски учитељски збор у Ст. Бечеју поводом смрти честитог свог управитеља, распослао је следећу посмртну објаву: „Подписани учит. збор са тугом обзнањује, да се наш уважени председник и многогодишњи добри школски управитељ Алексије Јосић парох старо бечејски, после дужег и тешког боловања, ноћас у 2 часа у јутру у 66. години трудбеног живота свога тихо и блажено у вечност преселио. Тело цењеног покојника опојаће се сутра у три часа у св. Ђурђевском храму, а затим у опште србско православно гробље сачувати. Мир благој души његовој, и вечан му спомен! У Старом-Бечеју, на цвети 17-ог Априла 1888. године. Српски учитељски збор.“

Јован Коњовић парох сомборски преселио се у вечност после кратког ал тешког боловања 10. Априла о. г. у 58 ој години свог живота и сарањен је следећега дана на Успенском гробљу Сомборском. При пратњи учествовали су приправници и приправнице са својим професорима и учитељи свију овдашњих срб. нар. школа. На сироводу, на преждоосвештеној Литургији и опелу појао је хор приправнички. Покојник је одхранио србству два честита сина оба народна учитеља, г. Стевана Коњовића отличног учитеља Сомборског и сарадника „Школскога Листи“ и г. Павла Коњовића младог учитеља у Станишићу.

Ђорђе Николић умировљени велезаслужни учитељ србски у Сенти преселио се у вечност 27. Априла у 78. години обштем народном добру посвећеног многотрудног и примерног живота свог. (види озго.)

Матија Лазић учитељ православне србске вароисповедне школе у Коштајници преселио се у вечност 15. Априла, и сарањен је на цвети уз велико саучешће народа. Покојник је 22 године као нар. учитељ школу

и цркву савестно послужо, и што је редкост у оним крајевима, био је стални и точни предплатник „Школскога Листа“. Вјечна му памјат!

Драгиња Седларова учитељица у Ст. Шова после дужег боловања упокојила се на велики петак о. г. Покојница је била благе нарави, трудољубива врло вешта у женским ручним радовима (види озго у овом броју). Бог јој дао у рају насеље!

Александар Јовановић учитељ у Ст. Сивцу преселио се у вечност после дужег боловања 5. Маја о. г. Покојник је 33 године непрекидно служио као учитељ I. и II. разреду у Ст. Сивцу, и био је један од најпријежнијих трудбеника на пољу образовања младежи србске.

Разно.

Јубилеум Генцијев. У Буданешти прославили су мађарски педагози на наш Ускрс ове године свечано педесетогодишњи књижевни јубилеум Павла Генција министеријалног саветника, књижевника и педагога мађарског.

Одликовање. „Савез хрватских учитељских друштава“ именовало је гђу Олгу Радуловићку, учитељицу српске учитељске школе у Карловцу, својим почасним чланом.

Књижевни дар. Овдашња штампарија Антонија Мужика послала је управи србске учитељске школе сомборске 150 примарака књижице: „Госнички хисторичка новела с руског превео Мита Поповић.“ Ове су књиге пред ускршње ферије раздане на поклон приправницима и приправницама сомборским за спомен на отличног али сада, на велику жалост, тешко обољелог песника србског Мите Поповића преводисца ове књиге. Нека је г. Антонију Мужик у хвала на овом његовом племенитом дару младежи србској.

Дар приправницима. Благородни Г. Риста Телечки начелник политичне општине у В. Кикинди наменио је три дуката као дар оним приправницима трећег разреда, који на писменом испиту ове године задатак из србског језика најбоље реше. Исти је господин осим „Школскога Листа“ што за себе и за своју синовицу Даницу Телечку држи, изволио је послати предплату за пет приправника, за коју се „Школски Лист“ као његов дар, даје ове године приправницима: Славку Трифунцу, Ђорђу Кнежевићу, Славку Лаковићу, Ђорђу Брашовановом и Василију Лазаревићу.

Књижевност. Позив на претплату на III. свеску

„СРПСКО ПРАВОСЛАВНО ПЈЕНИЈЕ“

по карловачком старом начину, у један глас у ноте од нас потписаних написано.

Услед многијех позива, да продужимо издавање овог дјела нашег, као и лијепог одзива од стране претплатника, дадосмо штампати и III. свеску нашег ноталног пјенија у Лајпцигу, те се надамо да ће готова бити до Цвијети о. г. Ова ће свеска садржавати у себи одговарање на обичној литургији, и на празничној и архијерејској, па на призивању св.

Духа и благодарену, као и на спомену мртвијех. И ову је свеску прегледао и одобрио наш вјештак г. др. Јован Пачу, на чему му и овом приликом изјављујемо јавну захвалу. Цијена је и овој свесци, као и осталима, 1 фор. а. вр. За поштарину у аустро-угарској монархији иштемо још 10 новч. Још имамо од I. и II. свеске на продају. Шиљемо само за готов новац. У Сарајеву, на Благовијести 1888. године. Гаврило Бољарић, свештеник и вјероучитељ на великој гимназији. Никола Тајшановић, учитељ пјевања.

НОВЕ КЊИГЕ.

Уредништву овога Листа достављене су следеће књиге на приказ:

„*Pedagogija II. dio. Obće obukoslovlje*“ sastavio Stjepan Basariček učitelj kr. učiteljske škole u Zagrebu. Drugo po sve preradjeno izdanje. Zagreb, naklada hrv. pedagogijskog književnog zbora. 1888. У осмини, 156 страна. Цена је 80 новч. „Извештај о срп. учитељској школи у Карловцу за шк. 1886/7. годину, саставио Петар Радловић управитељ. Панчево 1888. Штампарија браће Јовановића.

„*Шематизам православне епархије Далматинске* за год. 1888. Задар, печатња Ивана Водицке. Из овога се види, да је прошле године било у тој епархији 69.684 православних душа у 53 парохије. Катихумена било је 895.

„*Рашта се тако догодило?*“ Призовијетка из српског и циганског живота, награђена од „Матице Српске,“ написао Ђорђе Јовановић глумац, прештампано из „Босанске виле“. Цена 30 новчића. Издање „Босанске виле“ 1888. у Сарајеву.

УПРАЖЊЕНА УЧИТЕЉСКА МЈЕСТА.

— У Тиса-Хеђешу у епархији темишварској, тражи се учитељ. Плата је 400 фор. стан и огрев. Учитељ је дужан у школи осим свију осталих учевних предмета у I. и II. разреду још и у црквеном појању децу обучавати и у цркви на вечерњу, јутрењу и литургији појати. Молбенице се шаљу Школском Одбору у Тиса-Хеђешу.

— Овим се отвара стечај на два упражњена учитељска мјеста I. и II. III. и IV. разр. осн. српске школе. Учитељима спада у дужност осим школе и појања у цркви пратиња при погребу као и обучавање дјеце пјесмама и декламацијама нужним за приређење св. Савске бесједе, првенство имају вични хармоничном појању, плата је годишње свакоме 600 форинти а. вр. у име стана 8 фор. мјесечно а у име огрева 24 фор. годишње. Учитељи морају бити Срби православне вјере и који су свршили учитељску школу са добрим успјехом. Свједоџбе и молбенице ваља на подисани одбор најдуже до Петрова дана о. г. послати. Из сједнице српске црквено-школске општине. У Брчком 16. Марта 1888. г. Предсједник општине Лука Митровић, перовођа Јефто Костић.

Сви, који за „Шк. Лист“ за 1886. и 1887. год. дугују, позивају се да дугове своје за 8 дана измире. Оне пак сл. општине и школе, којима се ове године „Шк. Лист“ шаље а до сада још предплату послале нису учтиво се умољавају, да нам што скорије накнадно овогодишњу предплату поштанском упутницом доставе иначе неће моћи Лист овај уредно излазити.

Администрација „Школскога Листа.“

ИЗДАЈЕ И УРЕЂУЈЕ: НИКОЛА Ђ. ВУКИЋЕВИЋ.

Штампарија Ф. Витермана у Сомбору.